

کیفر گرای در قلمرو پاسخ به جرائم خاص نظامی

مؤلفان

دکتر بهروز میرعلیزاده

(قاضی و مدرس دانشگاه)

سامان اوجاقلو شهابی

(دانشجوی دکتری جزا و جرم‌شناسی)

(دانشگاه تهران)

سرشناسه	: میرعلی‌زاده، بهروز، ۱۳۵۸-
عنوان و نام پدیدآور	: کیفرگرایی در قلمرو پاسخ به جرائم خاص نظامی / مولفان بهروز میرعلیزاده، سامان اوجقلو شهبابی.
مشخصات نشر	: تهران: جاودانه: جنگل، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ک، ۲۰۰ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۷۴۹-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: جرایم نظامی -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Military offenses -- Law and legislation -- Iran
موضوع	: حقوق جزا -- ایران
موضوع	: Criminal law -- Iran
موضوع	: مجازات -- ایران
موضوع	: Punishment -- Iran
موضوع	: قوانین نظامی -- ایران
موضوع	: Military law -- Iran
شناسه افزوده	: اوجقلو شهبابی، سامان، ۱۳۷۰-
رده‌بندی کنگره	: KMH۳۷۵۸
رده‌بندی دیویی	: ۳۴۳/۵۵۰۱۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۵۳۲۵۱۵
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

عنوان کتاب: کیفرگرایی در قلمرو پاسخ به جرائم خاص نظامی
مولفان: بهروز میرعلیزاده احمدآبادی، سامان اوجقلو شهبابی
ناشر: انتشارات جاودانه، جنگل

مدیر تولید: رضا خسروان

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۴۰۰

قطع و تیراژ: وزیری - ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۷۰,۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۷۴۹-۸

واحد تولید: ۶۶۴۹۵۲۷۵ و ۰۲۱-۶۶۴۸۲۸۳۰

دفتر فروش تهران: ۰۲۱-۵۴۱۱۳ - ۰۲۱-۶۶۴۰۴۰۲۲

دفتر فروش اصفهان: ۰۳۱-۳۳۲۰۵۰۰۵ دفتر فروش رشت: ۰۱۳-۳۳۲۶۵۱۱۳

www.jangal.com

تلفن تماس: ۰۹۱۲-۲۸۴۴۱۶۷

کلیه حقوق این اثر برای مولفان محفوظ می باشد.

فهرست مطالب

پیش‌گفتار

مقدمه

فصل اول: کلیات؛ تعاریف، مفاهیم، بنیان‌های نظری ۲۱

مبحث اول: مفهوم شناسی سیاست جنایی، کیفرگرایی، بنیان‌های نظری کیفرگرایی و

گونه‌های آن ۲۲

گفتار اول: مفهوم، ویژگی‌ها، مدل‌ها و اهداف سیاست جنایی ۲۲

بند اول: مفهوم و ویژگی‌های سیاست جنایی ۲۲

الف: مفهوم سیاست جنایی ۲۲

ب: ویژگی‌های سیاست جنایی ۲۶

بند دوم: مدل‌ها و اهداف سیاست جنایی ۲۸

الف: مدل‌های سیاست جنایی ۲۹

ب: اهداف سیاست جنایی ۳۱

پ: نگاه اجمالی به سیاست جنایی در ایران ۳۳

گفتار دوم: مفهوم کیفرگرایی و گونه‌های آن ۳۸

بند اول: مفهوم کیفرگرایی ۳۹

بند دوم: گونه‌ها یا الگوهای کیفرگرایی ۴۴

الف: کیفرگرایی تقنینی ۴۵

ب: کیفرگرایی فرهنگی ۴۸

- پ: کیفرگرایی قضایی..... ۵۱
- ت: کیفرگرایی اجرایی..... ۵۳
- گفتار سوم: بنیان‌های نظری کیفرگرایی..... ۵۶
- بند اول: وظیفه گرایی..... ۵۷
- الف: سزاگرایی..... ۵۸
- ب: عدالت استحقاقی؛ درون مایه‌ی سزادهی..... ۶۱
- بند دوم: فایده گرایی..... ۶۳
- الف: بازدارندگی..... ۶۵
- ب: ناتوان سازی یا سلب توان بزهکاری..... ۶۸
- مبحث دوم: مفهوم شناسی جرائم نظامی، نظام پاسخ‌ها و اصول حاکم بر آن..... ۷۲
- گفتار اول: جرائم و مجازات‌های نظامی..... ۷۲
- بند اول: جرائم نظامی..... ۷۳
- الف: جرائم خاص نظامی..... ۷۴
- ب: جرائم عمومی نظامیان..... ۷۶
- پ: جرائم نظامیان در مقام ضابط دادگستری..... ۷۷
- بند دوم: مجازات‌های خاص نظامی..... ۸۰
- الف: اخراج..... ۸۳
- ب: تنزیل درجه یا رتبه..... ۸۴
- پ: محرومیت از ترفیع..... ۸۴
- ت: حبس با خدمت..... ۸۵
- ث: انفصال موقت از خدمت..... ۸۶
- ج: منع اشتغال به خدمت در یک نقطه یا نقاط معین..... ۸۶
- چ: کسر حقوق به میزان ۱/۴ حقوق و مزایا..... ۸۶
- ح: اضافه خدمت..... ۸۶
- گفتار دوم: نظام پاسخ‌ها و اصول حاکم بر آن..... ۸۷
- بند اول: نظام دوگانه پاسخ‌ها..... ۸۸
- الف: پاسخ‌های کیفری و غیر کیفری..... ۸۸

ب: پاسخ‌های سنتی و نوین.....	۹۰
پ: پاسخ‌های پیشینی و پسینی.....	۹۱
ت: پاسخ‌های دولتی و جامعه‌ی.....	۹۲
بند دوم: اصول حاکم بر پاسخ‌ها.....	۹۳
الف: اصل قانونی بودن پاسخ‌ها.....	۹۳
۱- مبانی اصل قانونی بودن پاسخ‌ها.....	۹۴
۲- جایگاه اصل قانونی بودن پاسخ‌ها در نظام حقوقی ایران.....	۹۵
ب: اصل تناسب و سنخیت پاسخ‌ها.....	۹۶
معیارهای تناسب و سنخیت میان جرم و پاسخ‌ها.....	۹۸
۱- ضابطه آسیب وارد شده.....	۹۹
۲- ضابطه فایده اجتماعی.....	۹۹
۳- ضابطه اهمیت رفتار ارتكابی.....	۹۹
پ: اصل اثر بخشی و بازدارندگی پاسخ‌ها.....	۱۰۰
۱- قطعیت و شدت در اثر بخشی و بازدارندگی.....	۱۰۱
۲- شدت در اعمال مجازات.....	۱۰۲
ت: اصل مشروعیت پاسخ‌ها.....	۱۰۴
۱- عدالت.....	۱۰۵
۲- ضرورت.....	۱۰۶
ث: اصل شخصی بودن پاسخ‌ها.....	۱۰۷
فصل دوم: سیاست‌ها و زمینه‌های کیفرگرایی در قلمرو پاسخ به جرائم خاص نظامی....	۱۰۹
مبحث اول: سیاست‌های کیفرگرایانه.....	۱۱۰
گفتار اول: رسیدگی به جرائم صغار در دادگاه‌های بزرگسالان.....	۱۱۰
گفتار دوم: تسامح صفر.....	۱۱۰
گفتار سوم: پنجره‌های شکسته.....	۱۱۲
گفتار چهارم: تشدید تعقیب بزهکاران مکرر.....	۱۱۳
گفتار پنجم: لغو نظام محکومیت‌های نامعین یا کاهش قلمرو استفاده از آن.....	۱۱۴
گفتار ششم: لغو نظام اجباری اصلاح و بازپروری.....	۱۱۵

پیش‌گفتار

در طول تاریخ حقوق کیفری، رویکردهای مختلفی برای مبارزه با بزهکاری و واکنش نسبت به پدیده‌های مجرمانه اتخاذ شده است، در میان آنها به دلایل متعدد، الگوی کیفری با تاکید بر کیفرگرایی مورد استقبال سیاست‌گذاران جنایی بوده و از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده است. از مهمترین مولفه‌های رویکرد کیفرگرایی می‌توان به جرم‌انگاری افراطی، تورم جرائم پیش‌بینی شده در قانون، توسل افراطی به کیفرهای سرکوب‌گرانه و نامتناسب، به کارگیری الفاظ مبهم و تعریف نشده در قانون به ترتیبی که امکان تفسیرهای متفاوت را فراهم آورده و افرادی بیشتری را بتوان در قلمرو آن گنجانید، تحدید یا حذف موجبات مخففه اشاره نمود. با مطالعه قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح می‌توان نمودها و جلوه‌های کیفرگرایی را در تمامی مراحل بویژه جرم‌انگاری و کیفرگذاری ملاحظه نمود که از مویذات این امر، استفاده حداکثری مقنن از عنوان مجرمانه «محاربه» است به نحوی که در بیش از ۳۰ ماده از مواد این قانون از عبارات «محارب محسوب می‌شود» و یا «به مجازات محاربه محسوب می‌شود» استفاده شده است و نزدیک به ۹۰ ماده از مواد قانونی از مجازات حبس سخن به میان آمده است که آشکارا دلالت بر شدت عمل مقنن در کیفرگرایی دارد.

مزید امتنان خواهد بود اگر خوانندگان گرامی هرگونه نقد و نظر خود را در خصوص این اثر پژوهشی، به آدرس ایمیل samanshababiogl@yahoo.com ارسال نمایند.

دکتر بهروز میرعلیزاده - سامان اوجاقلو شهابی